

Včelám
dík!

Z hotelu na vinici:
Víno Cibulka

Soutěž o náš
med

Problematika
pachtu

Farmíto úly

Včely mají v krajině své nezastupitelné místo. Ačkoli většina lidí si se včelami spojí pouze sladký med, jejich nejdůležitější role je opylovací. 80 % rostlin ke svému rozmnožení potřebuje hmyz, a to především včely.

Od letošního roku Farmíto spolupracuje se zapáleným včelařem a popularizátorem včelařství Augustinem Uváčikem. Ten pomáhá firmě s umístováním úlů na pozemky a spravuje Farmíto úly.

„Víc včel je dobré pro člověka i krajinu.“

„Včely jsou nesmírně důležité pro přírodu, zemi i lidstvo,“ říká Augustin Uváčík. Vysvětluje, že mimo jiné zajišťují biodiverzitu a to, aby země byla pestrá a nehladověla. Pro člověka jsou z hlediska přežití a obživy ještě důležitější. V oblastech,

kde nebudou včely, ale ani další opylovači, lehce zavládne hladomor – včely jsou důležité pro dozrávání velké většiny jedlých plodů, které člověk pěstuje a kterými se živí. To se netýká jen člověka, ale většiny živočišných druhů. Tam, kde včely vymřely – tedy v oblastech, kde bylo už použito na rostliny tolik chemie, že z přirozeného života nic nezbylo – musí roli opylovačů nahrazovat lidé, a to ručním opylováním.

To podle Augustina Uváčika nelze dělat ve velkém a donekonečna.

V minulém roce ČR postihl největší úhyn včelstev všech dob, uhynulo jich přes 270 tisíc.

Jaký pozemek vyhovuje včelám?

Pro včely je zásadní pestrost rostlin a dostupnost vody v doletové vzdálenosti včel, tedy v okruhu 3 až 5 km. Místo by nemělo být moc slunné, větrné, suché ani ve velkém srázu – včelám neprospívají extrémní podmínky. K pozemku by měl být dobrý

přístup. Jak ale zmiňuje Augustin Uváčík, v podstatě každý pozemek se dá upravit tak, aby byl pro včely a včelaře vhodný. Pro zdravou krajinu plnou hmyzu doporučuje nestříkat chemií plošně, ale věnovat se preciznímu zemědělství, což znamená sekat louky co nejméně a nechávat hmyzu úkryty, ve kterých mohou žít. Těmi může být hromada trávy, dřeva anebo moderní hmyzí domek.

Co by se stalo, kdyby na světě nebyly včely?

Včely jako takové jsou nejvýznamnější opylovači rostlin. „Albert Einstein údajně řekl, že pokud vymrou včely, lidstvo vymře do 4 let po nich. Ačkoli tento výrok není potvrzený – není zřejmě daleko od pravdy. Vymření včel, tedy nejzásadnějších opylovačů v přírodě, by znamenal zhroucení velmi křehkého přírodního ekosystému, který je lidskou činností už tak dost narušený,“ popisuje Uváčík a dodává, že i proto by měl patřit včelám náš dík.

Zajímá vás více?
Celý rozhovor najdete na www.farmito.cz/naseclanky

Chcete včelařit a nemáte kde? Pokud si rozumíte se včelami nebo o včelaření vážně uvažujete, dejme to dohromady. Vaším včelám rádi poskytneme nový domov na našich pozemcích. Napište nám na info@farmito.cz. Do předmětu mailu uveďte „Chci včelařit“ a my se Vám ozveme.

Příběhy hospodářů

Vinařství Cibulka: Z hotelu na vinici

Rodinné bio vinařství Cibulka se stará o 32 hektarů vinic v Mikulovské podoblasti. Rodina tu hospodaří v organickém režimu už 18 let. Původně sem přišla ze severní Moravy, zamilovala se ovšem do místní krajiny, které s láskou říká česká Provence.

„K vinařství jsme se dostali tak, že jsme měli ubytování na jižní Moravě, a začali jsme víno dělat jako hobby pro naše hosty. Víno bylo velmi oblíbené a každým rokem jsme byli vyprodaní.“

To platí dodnes. Cibulkovi pro velký zájem o svá vína každoročně navyšují kapacitu. Dnes už se vinaření věnuje druhá generace rodiny.

Průkopníci změny

Cibulkovi byli jedni z prvních u nás, kdo se rozhodl jít cestou bio vinaření. Věnují se mu od roku 2005 už 18 let. Začátky byly náročné. *„Nebylo koho se zeptat, s kým se poradit. Všechno jsme se museli naučit sami – metodou pokus omyl. Taký nás to kromě úsilí často stálo i část úrody.“* Rodina se učila v zahraničí, kde už tenkrát bylo dostupných více zdrojů a tento způsob pěstování je celkově běžnější.

Dnes už mají Cibulkovi bohaté zkušenosti, spoustu toho vyzkoušeli – ačkoliv ani po tolika letech nemohou říct, že by pěstování vína v organickém režimu byla procházka růžovým sadem. *„Naše cesta je náročnější, dražší a více riziková, ale je to to, čemu věříme. Nikdo nechce žít v nezdravém životním prostředí, jíst nezdravé potraviny a být v krajině, která skomírá. Je to podle nás klíčové pro narovnění rovnováhy v přírodě.“*

Bio vinaření je hodně ruční práce

Jaký je rozdíl mezi pěstováním vína v konvenčním a v organickém režimu? Je to stejné jako u jiných zemědělských aktivit.

Cibulkovi víno pěstují šetrněji, bez zásahu chemie, nepoužívají průmyslové chemické postřiky ani hnojiva. Hnojí pouze kravským nebo chlěvským hnojem. Proti škůdcům se brání bohatou biodiverzitou, zaváděním meziplodin mezi víno samotné, a pokud je potřeba lokálně vinnou révu proti škůdcům „postříkat“, volí biologické varianty. Ty vybízejí rostlinu k reakci a obraně. Plevely odstraňují ručně.

„Naše vinice působí jako zahrádka. Jsou tu různé byliny a květiny, najdete tu spoustu druhů hmyzu, motýly a další opylovače. Je to živá krajina.“ Zatravněné meziřadí a meziplodiny chrání nejen vinnou révu proti škůdcům, ale také účinně zabraňuje erozi půdy. *„A pokud člověk vyjde na vinici, přijde si tam dobře.“*

„Pivo vaří člověk a víno dělá bůh“

Rodina se ve svém přístupu k pěstování řídí výrokem připisovaným Martinu Lutherovi. *„Zásadní podíl na výrobě vína má příroda sama. My jsme jakýsi mediátor přírody.“*

Cibulkovi se snaží poskytovat nejlepší podmínky a vstupy přirozeného procesu tak, aby nabídli co nejvyšší kvalitu. *„Nezdravější a nejzralejší hrozny zpracováváme co nejšetrněji, v co nejčistším prostředí a za co nejmenšího zásahu ze strany vinaře.“*

Cibulkovi se zaměřují na červená vína, což není v oblasti Pálavy typické. To vyžaduje i speciální přístup k samotnému pěstování révy a dále ke zpracování vína. Pěstují po burgundském vzoru na velmi úzkých sponách, což nutí révu, aby si konkurovala, a tak se její kořenový systém zakořeňuje hloub v půdě. Nejenže tak má lepší přístup

k minerálním látkám a organické složce, která je v půdě zastoupená v nižších vrstvách, je ale také méně náchylná k poškození při vodní nebo větrné erozi. Nejvyšší kvalita vín sbírají Cibulkovi ručně – na vinohradu dělají trojnásobné redukce, zelený předsběr a dle potřeby půlí i hrozny. Věřící tomu, že z každého doušku jejich vína je péče cítit.

Vzor pro zpracování a výrobu vín si vzali především ve Francii. Sekty vyrábějí klasickou šampaňskou metodou, nechávají je ale kvasit speciální metodou v dřevěných barikových sudech.

Vína nechávají dozrávat ve sklepech letohrádku Port Insel, který rodina zakoupila ve zblázněném stavu, svépomocí zvelebila a udělala z něj srdce svých vinohradů. Jejich víno je nejprodávanějším biovinem u nás.

Rodina se ale nevěnuje jen pěstování révy. „**Bio hospodaření je o vztahu ke krajině, na které nám záleží.**“ Kromě vinic mají kolem letohrádku Port Insel opylovací zahradu a louky. Na nich jsou umístěny včelí úly, které jsou nezbytné pro zdravou krajinu. Ačkoli je to někdy náročné, svou cestu by rodina neměnila.

„*Ačkoli je cesta organického pěstování dřina, to, že lidem naše víno chutná, je motivace pokračovat do budoucna. Rozhodně bychom do bio pěstování šli znovu, žádná jiná rozumná alternativa dle nás není.*“

Ohlasy našich čtenářů:

„Děkuji za Farmíto listy, geniální nápad, jak držitelům půdy připomenout, že mají za půdu taky nějakou zodpovědnost.“

Pan Milan V.

Měli byste vědět

Co všechno by měli vlastníci vědět o pachtu?

V České republice je v současné době přes tři miliony vlastníků půdy, málokdo však na své půdě hospodář sám. Většina majitelů půdy dále propachtovává zemědělcům. Co jsou základní věci, které by měl vlastník vědět?

1/ Co je to pacht?

Pachtovní smlouvou přenechává propachtovatel (vlastník pozemku uzavírající smlouvu) pachtýři (zemědělec, který půdu obhospodářovává) určitou věc dočasně k užívání a požívání. Nejčastěji se jedná o zemědělské pozemky nebo zahrady (ale i lomy nebo prameny vody). Pachtýř se smlouvou zavazuje starat se o danou „věc“ s péčí řádného hospodáře. Za její užívání a požívání platí buď dohodnuté pachtovné v peněžní podobě, nebo odevzdává poměrnou část výnosu (nebo kombinaci obojího). Od nájmu se pacht liší tím, že pachtýř má právo věc požívat – tzn. brát z ní užítky, například

na propachtované zahradě sklízet vypěstované ovoce nebo zeleninu.

2/ Jak často se vyplácí pachtovné?

Pachtovné se zpravidla, pokud se pachtýř a propachtovatel nedohodnou jinak, platí zpětně jednou za rok, na konci pachtovního roku - tedy 1. října.

3/ Kolik můžu dostat za propachtovaný pozemek?

U nově sjednaných smluv je pachtovné nejčastěji ve výši 3 000 až 7 000 Kč/ha/rok. U výjimečně kvalitní orné půdy může být vyšší, u trvalých travních porostů bývá pachtovné obvykle nižší než u orné půdy.

Část pachtovného je také podle dohody často vyplácena v podobě vypěstovaných zemědělských plodů nebo jiných užitků. Čím větší pozemek a čím větší podíl na pozemku, tím vyšší celkové pachtovné.

4/ Na jak dlouhou dobu se uzavírá pacht?

Pacht se sjednává buď na dobu určitou nebo neurčitou.

Pokud je pacht ujednán na dobu delší než dva roky a není - li smlouva uzavřena v písemné podobě, vnímá se to tak, že byl uzavřen na dobu neurčitou.

Pacht na dobu neurčitou má dvanáctiměsíční výpovědní dobu, pokud si strany nesjednají dobu jinou. Dlouhé výpovědní doby mají chránit pachtýře před znehodnocením práce a výnosů, které se vážou k propachtovaným pozemkům. U ověřených pachtýřů je dobré uzavírat

smlouvy na delší dobu (pět a více let), pak jsou patrněji vidět změny v hospodaření.

5/ Na co si dát pozor?

Inflace – pokud je smlouva uzavírána na delší dobu, lze sjednat „inflační doložku“, podle které se bude výše pachtovného navyšovat o inflaci.

Škody na pozemku – základní povinností pachtýře je užívat pozemek jako řádný hospodář. Pokud na pozemku prokazatelně dochází ke vzniku škod (např. znečištěním chemickými prostředky, nešetrnými zásahy do krajiny atd.), je možné pachtovní smlouvu zákonem stanoveným způsobem vypovědět. V případě zemědělských pozemků může propachtovatel trvat na tom, aby pachtýř důsledně dodržoval předpisy související s ochranou půdy a svou činností neohrožoval pozemky erozí či znečištěním.

6/ Na co si ještě dát pozor?

Automatické prodloužení pachtovní smlouvy / Automatické povolení podpachtu jiné osobě / Dlouhá výpovědní lhůta uvedená ve smlouvě / Dlouhá lhůta úhrady pachtovného.

Uživatele pozemků je možné dohledat v systému LPIS.

Propachtovatel vs. pachtýř

Propachtovatel – vlastník půdy, který uzavírá pachtovní smlouvu se zemědělcem.

Pachtýř – zemědělec, se kterým uzavřel vlastník smlouvu a který vlastníkův pozemek obhospodářovává.

Citát

“Z včelařství naučil jsem se přírodu více znáti a více milovati, než z mnoha knih učených.”

Jan Amos Komenský

Soutěž

Pravidla soutěže najdete na www.farmito.cz/soutez

Víte, kolik hektarů je na snímku?

Pošlete nám svoji odpověď na soutez@farmito.cz, v předmětu e-mailu uveďte „Farmíto listy 3“.
Deseti nejpřesnějším tipům zašleme med z našich Farmíto úlů.

